

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **B. Ch.,** zastoupeného JUDr. Gustavem Schalkem, advokátem se sídlem Praha 5, Borovanského 2217, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni č. j. 59 Az 17/2004 – 42 ze dne 14. 7. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-2/LE-B02-B04-2003 ze dne 15. 1. 2004. Tímto správním rozhodnutím byla žádost stěžovatele o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Podle soudu žalovaný posoudil věc svědomitě a odpovědně, respektoval zásadu zákonnosti a materiální pravdy i zásadu přesvědčivosti rozhodnutí. Soud rovněž zjistil, že stěžovatel ve správním řízení vůbec netvrdil skutečnosti podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona. Rodiče stěžovatele byli uvězněni za to, že si půjčili vysokou částku od banky a nebyli ji schopni splatit; tento stav podle soudu na stěžovatele nijak nedopadl, i když stěžovatel tvrdí, že by byl ze stejných důvodů rovněž vězněn. Celkově soud dospěl k závěru, že žalovaný správně rozhodl o zamítnutí žádosti stěžovatele jako zjevně nedůvodné. Soud rovněž rozhodl o neprovedení důkazu formou výslechu stěžovatele, neboť v jeho průběhu měly být uváděny důvody pro udělení azylu,

které stěžovatel ve správním řízení za přítomnosti tlumočníka neuvedl a soud je povinen vycházet ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu. Protože soud neshledal ani namítané porušení procesních ustanovení, zamítl krajský soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu stěžovatele jako nedůvodnou.

V podané kasační stížnosti stěžovatel tvrdí, že žalovaný ani krajský soud nepostupovaly při zkoumání jeho žádosti o azyl odpovědně a svědomitě. Vytýká jim, že nezkoumaly, jaké poměry v Čínské lidové republice skutečně panují a zda mu skutečně nehrozí vysoký trest odnětí svobody za trestnou činnost, spáchanou jeho rodiči, které se on sám nedopustil. Pokud by tak učinily, musely by dospět k závěru, že Čínská lidová republika je státem, ve kterém dochází k porušování základních lidských práv a že pro stěžovatele není bezpečnou zemí, do které by mohl vycestovat. Stěžovatel podle svého názoru ve správním řízení konkrétně vyjádřil svou obavu z možných následků svého návratu do Číny a domnívá se, že poměry v jeho zemi jsou důvodem pro přiznání humanitárního azylu podle § 14 azylového zákona. Rovněž postup krajského soudu trpí podle jeho přesvědčení vadami, když ten mohl a měl provést důkaz jeho výslechem; stěžovatel uznává povinnost soudu vycházet ze skutkového i právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí, situace v Čínské lidové republice se však v mezidobí od vydání správního rozhodnutí nezměnila. S ohledem na uvedené důvody stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti významné pro jeho rozhodnutí. Stěžovatel přicestoval do České republiky ze Slovenska. Asi po 20 dnech přešel hranici do Spolkové republiky Německo, kde vstoupil do azylového řízení; to však pro něj nedopadlo úspěšně a proto byl vrácen zpět do České republiky. O azyl žádá v České republice proto, že na něj byl vydán zatykač ve stejné věci, pro kterou byli uvězněni jeho rodiče, tj. pro jejich dluhy. Rodiče, kteří podnikali v oblasti výroby textilu, se zadlužili u banky, nebyli však schopni půjčku vrátit, a proto byli v roce 2003 uvězněni a jejich dům byl zapečetěn. Pokud by peníze splatili, vše by jim bylo vráceno a rodiče by byli propuštěni. Odcestovat stěžovateli poradili obchodní partneři otce a přátelé. Pokud by se vrátil, byl by uvězněn stejně jako rodiče, neboť spolu s nimi podnikal a má proto spojitost s dluhy. Se žádostí o pomoc se nebylo v Číně podle stěžovatele na koho obrátit. Když odjížděl z Číny, neměl v úmyslu požádat o azyl. O azyl požádal nejprve ve Spolkové republice Německo, odkud jej v rámci readmise po třech měsících vrátili do České republiky, kde opět požádal o azyl. Důvodem byla skutečnost, že potřebuje ochranu, neboť je bez domova a kvůli dluhům svých rodičů nemůže zpět do Číny. Podle čínské tradice a zákonů syn odpovídá za dluh svých rodičů. Stěžovatel potvrdil, že se aktivně politického života v Číně nezúčastnil a jiné závažné problémy neměl. Pro případ návratu do vlasti se obává uvěznění kvůli dluhům svých rodičů.

Podle § 12 azylového zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický

nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Podle § 16 odst. 2 cit. zákona lze takové rozhodnutí vydat nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení o udělení azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni v rozsahu důvodů uvedených v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu v daném případě byly skutečně dány důvody pro zamítnutí žádosti stěžovatele jako nedůvodné ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Ve správním řízení byla dostatečným způsobem zjištěna povaha potíží, kterým byl stěžovatel, resp. jeho rodina podle jeho tvrzení vystaven. Podle soudu je nepochybné, že tvrzenou příčinou odchodu stěžovatele z vlasti byla skutečnost, že jeho rodiče se zadlužili u banky, svůj dluh však nebyli schopni splácet, a proto byli uvězněni, přičemž stěžovatel vyjadřuje své obavy, že pokud by zůstal v Číně, resp. se tam vrátil, čekal by jej stejný osud. Žádné jiné důvody stěžovatel ve správní řízení neuváděl ani nenaznačoval. Prostým srovnáním tvrzených skutečností z dikcí § 12 azylového zákona dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že ani při relativně extenzivním výkladu uvedeného ustanovení není možno stěžovatelem vypovězené okolnosti podřadit pod kterýkoli z důvodů tam uvedených. Nejvyšší správní soud přitom nepopírá závažnost potíží stěžovatele v zemi původu a uznává, že uvěznění pro neschopnost splácet dluhy, resp. hrozba vězení pro dluhy třetích osob, nejsou slučitelné s hodnotami, na nichž je vystaveno české, resp. evropské právo. To však neznamená, že by institut azylu, který je tradičně chápán jako nástroj ochrany osob pronásledovaných z politických důvodů, pro svou národnost, náboženství, rasu apod., mohl být využit i k ochraně cizích státních příslušníků proti takovým jevům v zemi původu, o nichž vypověděl stěžovatel ve správním řízení. Nejvyšší správní soud tedy ve shodě s krajským soudem dospěl k závěru, že stěžovatel ve správním řízení opřel svou žádost o azyl o tvrzení, která nelze bez dalšího považovat za azylově relevantní, resp. podřaditelná pod § 12 azylového zákona. Za takových okolností byly ve správním řízení splněny zákonné podmínky proto, aby žalovaný ve lhůtě 30ti dnů ode dne zahájení správního řízení o udělení azylu přijal rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona.

Jestliže jsou ve správním řízení splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona, pak správnímu orgánu nepřísluší zkoumat, zda by v případě konkrétního žadatele o azyl jinak byly splněny podmínky pro udělení azylu z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona, resp. tyto důvody za žadatele o azyl dovozovat, neboť právě absence tvrzení takových důvodů má za následek přijetí rozhodnutí o zamítnutí žádosti. Z dikce § 14 azylového zákona pak vyplývá, že rozhodování o udělení humanitárního azylu připadá v úvahu pouze tehdy, jestliže se žalovaný ve správním řízení zabýval možností udělit azyl podle § 12 cit. zákona, podmínky tam uvedené však neshledal. V daném případě proto správní orgán správně podmínky pro udělení azylu podle § 12 azylového zákona vůbec nezkoumal a nemohl tudíž rozhodovat ani o případném udělení humanitárního azylu. Z logiky věci je pak vyloučena varianta, že by krajský soud v situaci, kdy shledal splnění podmínek pro zamítnutí žádosti

o azyl jako zjevně nedůvodné, zrušil rozhodnutí žalovaného proto, že měl být stěžovateli udělen humanitární azyl.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítá, že žalovaný si nezajistil dostatek podkladů pro rozhodnutí, když nezjišťoval situaci v zemi původu. Stěžovatel tak fakticky dovozuje naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že je v něm založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané tzv. důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu, který byl se stěžovatelem proveden. Informace obsažené v těchto listinách jsou podle Nejvyššího správního soudu dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení azylově relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace cit. ustanovení. Správní orgán má povinnost prověřit existenci důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona cit. zákona pouze tehdy, jestliže jsou důvody uvedené v § 12 cit. zákona žadatelem o azyl alespoň tvrzeny. Jestliže stěžovatel ani netvrdil důvody, pro něž lze azyl podle zákona udělit, nelze žalovanému účinně vyčítat, že neprováděl rozsáhlá dokazování, kterými by nad rámec vlastních tvrzení stěžovatele „dohledával“ jiné v úvahu přicházející důvody, pro něž stěžovatel o azyl ve skutečnosti žádá, neboť v takovém případě mu § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona přímo ukládá žádost jako zjevně nedůvodnou zamítnout. Pro posouzení, zda bylo takové rozhodnutí přijato v souladu se zákonem, je přitom rozhodující, co bylo obsahem tvrzení stěžovatele, nikoli primárně to, jaká je skutečně situace v zemi původu z pohledu dodržování lidských práv. Žalovaný je tuto situaci povinen zjišťovat v případech, kdy žadatel o azyl azylově relevantní důvody alespoň tvrdí, a to právě za účelem jejich ověření. V daném případě stěžovatel žádné azylově relevantní skutečnosti ve správním řízení netvrdil, proto nebylo třeba zjišťovat obecnou situaci v zemi původu. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal naplnění stěžovatelem tvrzeného důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Pokud jde o námitku stěžovatele, že krajský soud pochybil, jestliže neprovedl jím navrhovaný důkaz jeho účastnickou výpovědí, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru o nedůvodnosti této námitky. Krajský soud, jsa vázán skutkovým a právním stavem v době vydání rozhodnutí, musí v případech, kdy je žalobou napadeno rozhodnutí vydané podle § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona, ověřit, zda byly splněny podmínky pro vydání tohoto rozhodnutí, tj. zda žadatel o azyl skutečně ve správním řízení netvrdil azylově relevantní skutečnosti a zda rozhodnutí bylo vydáno ve lhůtě podle § 16 odst. 2 cit. zákona. Splnění obou podmínek lze ověřit ze samotného správního spisu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel chtěl v řízení před krajským soudem vypovědět o důvodech, proč mu měl být podle jeho názoru udělen azyl, měla být navrhovaným důkazem prokazována skutečnost nerozhodná pro posouzení zákonnosti rozhodnutí žalovaného, a proto krajský soud postupoval zcela v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s., jestliže rozhodl, že takový důkaz neprovede. Nejvyšší správní soud tedy neshledal ani naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené tedy obdobně jako krajský soud dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona, ve vlastním řízení pak nezjistil naplnění důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k dikci ust. § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí

na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 1. září 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu